

**STAN BEZPIECZEŃSTWA RUCHU DROGOWEGO
ORAZ DZIAŁANIA REALIZOWANE W TYM ZAKRESIE
W 2006 R.**

SPRAWOZDANIE

*Dokument zaakceptowany na
posiedzeniu Rady Ministrów
w dniu 3 kwietnia 2007 r.*

Warszawa, marzec 2007 r.

Spis treści

1. Wprowadzenie	3
2. Stan bezpieczeństwa ruchu drogowego w Polsce w 2006 r.	4
3. Synteza działań podejmowanych na rzecz poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego	15
4. Podsumowanie i wnioski	18

Załącznik nr 1 - *Szczegółowe działania podejmowane na rzecz poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego w Polsce w 2006 r.*

Załącznik nr 2 - *Stan bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz działania realizowane w tym zakresie w województwach w 2006 r.*

1. Wprowadzenie

W 2006 r. w Polsce miało miejsce prawie 47 tys. wypadków drogowych, w których zginęły 5 243 osoby, 59 123 zostało rannych, czyli w sumie ofiarami stały się 64 364 osoby. Te liczby – oraz ogromne społeczne, ekonomiczne i ludzkie konsekwencje, jakie reprezentują – wymagają nadania temu problemowi odpowiedniego priorytetu politycznego i podejmowania intensywnych działań w obszarze poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego. Płacimy zbyt dużą cenę za korzystanie z naszych dróg.

W Polsce, mimo pewnej poprawy zanotowanej w ostatnich latach, zagrożenie zdrowia i życia użytkowników transportu drogowego jest nadal wysokie. Głównymi przyczynami tej sytuacji są: niska kultura jazdy i powszechne lekceważenie przepisów ruchu drogowego (zwłaszcza tych dotyczących prędkości jazdy, zakazu jazdy po użyciu alkoholu i obowiązku stosowania urządzeń ochronnych podczas jazdy samochodem), ale także niska jakość infrastruktury drogowej (nieprzystające do obecnych standardów bezpieczeństwa ruchu drogowego i poziomu wiedzy rozwiązania projektowe, przejścia dróg tranzytowych przez miasta i miejscowości, niebezpieczne skrzyżowania i przejścia dla pieszych, niepodatne otoczenie drogi) oraz mało skuteczny nadzór nad ruchem.

Czasy kiedy uznawano, że wypadki są nieuniknionym skutkiem ubocznym transportu dawno już minęły, a postęp jakiego dokonały takie kraje, jak Szwecja, Wielka Brytania, czy Holandia – państwa, które ciężko pracowały przez wiele lat na rzecz poprawy stanu bezpieczeństwa ruchu drogowego (brd) – ukazał nam kierunki, które należało przyjąć. Unia Europejska mocno zaangażowała się w walkę z zagrożeniami, jakie niesie ze sobą ruch drogowy i w opublikowanej w 2001 r. Białej Księdze zatytułowanej „Europejska polityka transportowa do roku 2010: czas na decyzje” znaczną uwagę zwróciła na brd. Wspólnota postawiła sobie ambitny cel zmniejszenia o połowę liczby zabitych w wypadkach drogowych do 2010 r.

W 2003 r. Komisja Europejska zatwierdziła Program Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego Unii Europejskiej, w którym zwraca uwagę, że odosobnione inicjatywy na rzecz poprawy brd nie sprawdzają się, a bezpieczeństwo ruchu drogowego potrzebuje skoordynowanego podejścia na wszystkich szczeblach. Należy więc ustanowić szczegółowe cele, które będą podlegać okresowej ocenie oraz zidentyfikować środki, które pozwolą na osiągnięcie sukcesu. W tym samym dokumencie Komisja zaleca opracowanie planów strategicznych oraz podaje wskazówki, które powinny umożliwić ich stworzenie.

Wychodząc naprzeciw dążeniom społeczeństwa do zwiększenia nacisku na ochronę życia, zdrowia i mienia w ruchu drogowym oraz realizując zalecenia Komisji Europejskiej opracowano *Krajowy Program Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego GAMBIT 2005*. W dniu 19 kwietnia 2005 r. Rada Ministrów przyjęła *Program „GAMBIT 2005”*, jako program działań prewencyjnych w Polsce na rzecz poprawy brd w latach 2005 – 2007 – 2013. W Programie tym przyjęto, że w 2013 r. liczba śmiertelnych ofiar w transporcie drogowym nie może przekroczyć poziomu 2 800 osób, a w 2020 roku – 1 500. Następnie w dniu 14 września 2006 r. Rada Ministrów przyjęła *„Program Realizacyjny BRD na lata 2006 - 2007”*, który jest częścią realizacyjną *Programu GAMBIT 2005* i stanowi pierwszy etap realizacji Strategii BRD do 2013 r. Realizację części zadań rozpoczęto w 2005 i 2006 r.

Polskie dążenia są zasadniczo zbieżne z unijnymi pod kątem podejścia do zagadnienia bezpieczeństwa ruchu, kierunków działań i priorytetów realizacji, które zawarte są w *Krajowym Programie Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego GAMBIT 2005*. Powyższe programy stanowią kierunki polskiej polityki brd na kilka najbliższych lat i pozwalają na integralne oraz konsekwentne podejście do tego obszaru. Jest to znaczący krok do przodu w walce administracji publicznej z wypadkami drogowymi.

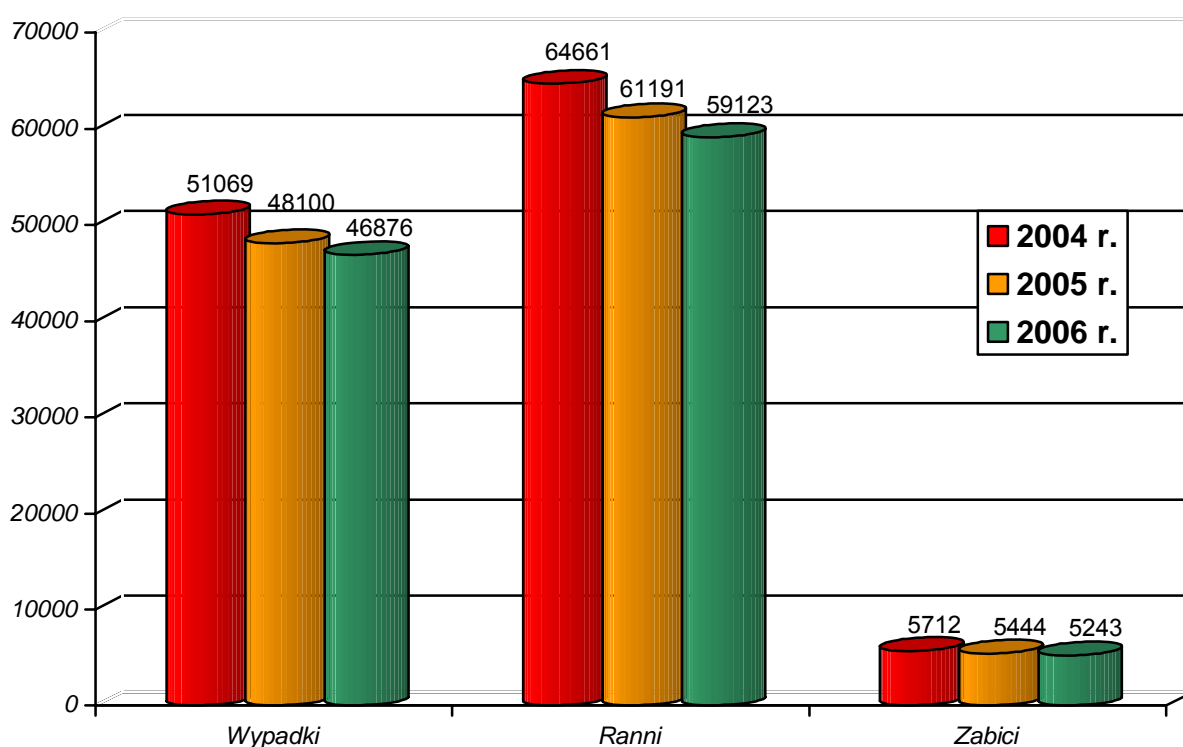
Za zmagania z wypadkami drogowymi i ich konsekwencjami są wspólnie odpowiedzialni wszyscy obywatele, a cała administracja ma swój udział w procesie poprawy brd. Teraz mamy wyjątkową okazję, aby zademonstrować swój potencjał i zmobilizować wszystkie siły do prac na rzecz polepszenia sytuacji na polskich drogach. Sukces lub niepowodzenie będą wpływać na nas wszystkich ponieważ jest to obszar, który dotyczy każdego obywatela naszego społeczeństwa.

2. Stan bezpieczeństwa ruchu drogowego w Polsce w 2006 r. ¹

2.1. Liczba wypadków w 2006 r.

W 2006 r. zaistniało **46 876** wypadków drogowych, w których zginęło **5 243** osób, a **59 123** zostało rannych. W porównaniu do analogicznego okresu roku 2005 jest to:

- mniej wypadków o **1 224**, tj. o **-2,6%**,
- mniej zabitych o **201**, tj. o **-3,7%**,
- mniej rannych o **2 068**, tj. o **-3,4%**.

¹ Opracowano na podstawie materiału nadesłanego przez Komendę Główną Policji

KRAJOWA RADA BEZPIECZEŃSTWA RUCHU DROGOWEGO

Poniższa tabela przedstawia liczby wypadków drogowych oraz ich skutki w poszczególnych województwach w 2006 r. w porównaniu z 2005 r.

Województwo	Wypadki			Zabici			Ranni		
	2005	2006	Wzrost/ spadek	2005	2006	Wzrost/ spadek	2005	2006	Wzrost/ spadek
Dolnośląskie	3 149	3 030	-119	364	344	-20	4 089	3 958	-131
Kujawsko-pomorskie	2 157	2 051	-106	325	347	22	2 757	2 560	-197
Lubelskie	2 446	2 211	-235	322	341	19	3 160	2 757	-403
Lubuskie	860	835	-25	174	147	-27	1 169	1 125	-44
Łódzkie	4 753	4 554	-199	444	415	-29	5 753	5 623	-130
Małopolskie	4 437	4 440	3	334	308	-26	5 596	5 692	96
Mazowieckie	6 452	6 617	165	885	849	-36	7 985	8 177	192
Opolskie	1 013	1 048	35	148	128	-20	1 294	1 325	31
Podkarpackie	2 244	2 223	-21	287	260	-27	2 858	2 873	15
Podlaskie	1 185	1 135	-50	211	208	-3	1 490	1 425	-65
Pomorskie	3 064	2 751	-313	266	256	-10	4 044	3 533	-511
Śląskie	6 355	6 179	-176	439	427	-12	7 894	7 742	-152
Świętokrzyskie	1 906	1 886	-20	227	221	-6	2 580	2 340	-240
Warmińsko-mazurskie	1 936	1 645	-291	279	248	-31	2 598	2 108	-490
Wielkopolskie	4 268	4 500	232	503	511	8	5 567	5 712	145
Zachodnio-pomorskie	1 875	1 771	-104	236	233	-3	2 357	2 173	-184
Ogółem	48 100	46 876	- 1 224	5 444	5 243	-201	61 191	59 123	- 2 068

2.2. Wskaźniki bezpieczeństwa ruchu drogowego w poszczególnych województwach

Mając na uwadze różnice pomiędzy poszczególnymi województwami zarówno w liczbie mieszkańców, powierzchni itp. należy określić wskaźnik zabitych i rannych na 100 wypadków drogowych. To pozwoli dokonać oceny i porównania stanu bezpieczeństwa w poszczególnych województwach.

Wskaźniki te przedstawiały się następująco:

Województwo	Wypadki	Zabici	Ranni	Wskaźnik zabitych na 100 wypadków	Wskaźnik rannych na 100 wypadków
Dolnośląskie	3 030	344	3 958	11,4	130,6
Kujawsko - pomorskie	2 051	347	2 560	16,9	124,8
Lubelskie	2 211	341	2 757	15,4	124,7
Lubuskie	835	147	1 125	17,6	134,7
Łódzkie	4 554	415	5 623	9,1	123,5
Małopolskie	4 440	308	5 692	6,9	128,2
Mazowieckie	6 617	849	8 177	12,8	123,6
Opolskie	1 048	128	1 325	12,2	126,4
Podkarpackie	2 223	260	2 873	11,7	129,2
Podlaskie	1 135	208	1 425	18,3	125,6
Pomorskie	2 751	256	3 533	9,3	128,4
Śląskie	6 179	427	7 742	6,9	125,3
Świętokrzyskie	1 886	221	2 340	11,7	124,1
Warmińsko-mazurskie	1 645	248	2 108	15,1	128,1
Wielkopolskie	4 500	511	5 712	11,4	126,9
Zachodniopomorskie	1 771	233	2 173	13,2	122,7
Ogółem	46 876	5 243	59 123	11,2	126,1

Najwyższy wskaźnik zabitych na 100 wypadków drogowych odnotowano w województwie podlaskim, wyniósł on 18,3. Najniższy wskaźnik zabitych stwierdzono w województwie śląskim i małopolskim, na 100 wypadków drogowych wyniósł on 6,9.

Wskaźniki stanu bezpieczeństwa w zależności od liczby mieszkańców w 2006 r.:

Województwo	Ludność	Wskaźnik wypadków na 100 000 mieszkańców	Wskaźnik zabitych na 100 000 mieszkańców	Wskaźnik rannych na 100 000 mieszkańców
Dolnośląskie	2 884 248	105,1	11,9	137,2
Kujawsko - pomorskie	2 066 425	99,3	16,8	123,9
Lubelskie	2 175 251	101,6	15,7	126,7
Lubuskie	1 008 424	82,8	14,6	111,6
Łódzkie	2 571 534	177,1	16,1	218,7
Małopolskie	3 267 731	135,9	9,4	174,2
Mazowieckie	5 164 612	128,1	16,4	158,3
Opolskie	1 044 346	100,3	12,3	126,9
Podkarpackie	2 096 971	106,0	12,4	137,0
Podlaskie	1 197 610	94,8	17,4	119,0
Pomorskie	2 201 069	125,0	11,6	160,5
Śląskie	4 676 983	132,1	9,1	165,5
Świętokrzyskie	1 281 796	147,1	17,2	182,6
Warmińsko-mazurskie	1 427 091	115,3	17,4	147,7
Wielkopolskie	3 374 653	133,3	15,1	169,3
Zachodniopomorskie	1 693 533	104,6	13,8	128,3
Ogółem	38 132 277	122,9	13,7	155,0

2.3. Rytm wypadków drogowych w 2006 r.

W 2006 r. najwięcej, bo **4 802** wypadków zaistniało w grudniu (10,2% ogólnej liczby), najmniej odnotowano w styczniu **2 528** (5,4% ogólnej liczby). W 2005 r. najwięcej wypadków miało miejsce w lipcu 4 763 (tj. 9,9% ogólnej liczby).

Analizując występowanie wypadków drogowych w zależności od dnia tygodnia stwierdzono, że ich nasilenie następuje w piątki. W 2006 roku w piątki w **7 635** wypadkach zginęło **856** osób, a rannych zostało **9 426** osób.

W ciągu dnia najniebezpieczniejsze są godziny pomiędzy 14.00 a 19.00 szczególnie 16.00 – 18.00, czyli w okresie szczytu komunikacyjnego związanego z powrotami do domu po pracy. W godzinach tych miały miejsce **6 857** wypadki (tj. 14,6 % ogólnej liczby). Najmniej wypadków odnotowano w godzinach nocnych pomiędzy północą, a godziną piątą rano.

KRAJOWA RADA BEZPIECZEŃSTWA RUCHU DROGOWEGO

Poniższa tabela przedstawia wypadki drogowe i ich skutki w rozbiciu na poszczególne miesiące 2006 r. w porównaniu z rokiem 2005.

Miesiące	Wypadki		Zabici		Ranni	
	2005r.	2006r.	2005r.	2006r.	2005r.	2006r.
Styczeń	3 895	2 528	480	252	4 779	3 150
Luty	2 804	2 599	307	237	3 668	3 346
Marzec	2 919	2 940	297	318	3 688	3 729
Kwiecień	3 325	3 522	325	366	4 156	4 564
Maj	4 274	4 049	410	417	5 555	5 167
Czerwiec	4 585	4 361	461	394	5 998	5 547
Lipiec	4 763	4 576	547	514	6 336	6 070
Sierpień	4 592	4 233	569	512	5 964	5 566
Wrzesień	4 573	4 527	538	538	5 731	5 631
Październik	4 386	4 588	567	568	5 444	5 656
Listopad	3 847	4 151	483	512	4 826	4 919
Grudzień	4 137	4 802	460	615	5 046	5 778
Ogółem	48 100	46 876	5 444	5 243	61 191	59 123

2.4. Sprawcy wypadków drogowych

2.4.1. Kierujący pojazdami

Większość wypadków spowodowali kierujący pojazdami. W 2006 r. byli oni sprawcami **37 129** wypadków (co daje 79,2% ogółu), w wyniku tych zdarzeń śmierć poniosło **3 729** osób, a **49 784** zostały ranne. Głównymi przyczynami wypadków było: niedostosowanie prędkości do warunków ruchu **10 987** wypadków, nieprzestrzeganie pierwszeństwa przejazdu **9 094** wypadki, nieprawidłowe wyprzedzanie **2 662** wypadki.

Przyczyny wypadków spowodowanych przez kierujących

Przyczyny wypadków		Wypadki		Zabici		Ranni	
		2005 r.	2006 r.	2005 r.	2006 r.	2005 r.	2006 r.
Niedostosowanie prędkości do warunków ruchu		11 419	10 987	1 687	1 574	16 728	16 164
Nieudzielenie pierwszeństwa przejazdu		9 511	9 094	576	526	13 188	12 466
Nieprawidłowe	wyprzedzanie	2 839	2 662	471	348	4 134	3 804
	omijanie	935	834	99	81	1 036	940
	wymijanie	713	661	86	96	952	909
	przejeżdżanie przejść dla pieszych	3 422	1 989	165	120	3 538	2 020
	skręcanie	1 624	1 274	122	82	1 987	1 499
	zatrzymanie, postój pojazdu	30	46	0	1	44	63
	cofanie	818	770	33	31	831	775
Jazda po niewłaściwej stronie drogi		1 150	1 079	221	243	1 780	1 521
Wjazd przy czerwonym świetle		580	602	39	23	825	896
Nieprzestrzeganie innych znaków i sygnałów		119	98	6	8	168	120
Niezachowanie bezpiecznej odległości między pojazdami		1 797	1 968	57	67	2 446	2 701
Gwałtowne hamowanie		118	132	8	4	168	185
Jazda bez wymaganego oświetlenia		118	92	26	27	110	77
Zmęczenie, zaśnięcie		508	643	115	116	756	1 015
Ograniczenie sprawności motorycznej		507	226	55	19	654	304

2.4.2. *Piesi*

Kolejną grupą sprawców byli piesi. Spowodowali oni **6 719** wypadków, w wyniku których śmierć poniosły **1 007** osób, a rannych zostało **5 828** uczestników ruchu. Najczęstsze przyczyny to: nieostrożne wejście na jezdnię **4 240** wypadków tj. 63% wszystkich spowodowanych przez pieszych, następnie przekraczanie jezdni w miejscu niedozwolonym - **665** wypadków oraz wejście na jezdnię przy czerwonym świetle **511** wypadków. Zaznaczyć należy, że ofiarami śmiertelnymi w tego typu zdarzeniach są w przeważającej większości właśnie piesi.

Przyczyny wypadków spowodowanych przez pieszych

Przyczyny wypadków		Wypadki		Zabici		Ranni	
		2005 r.	2006 r.	2005 r.	2006 r.	2005 r.	2006 r.
Stanie na jezdni, leżenie		342	416	189	201	162	224
Chodzenie nieprawidłową stroną jezdni		275	306	78	80	204	241
Wejście na jezdnię przy czerwonym świetle		517	511	37	48	497	480
Nieostrożne wejście na jezdnię	przed jadącym pojazdem	3136	3 475	420	500	2 824	3 059
	zza pojazdu, przeszkody	474	765	49	54	719	725
Nieprawidłowe przekraczanie jezdni	zatrzymywanie, cofanie	58	48	4	3	55	46
	przebieganie	842	343	70	13	794	336
Przekraczanie jezdni w miejscu niedozwolonym		627	665	88	91	559	588
Chodzenie po torowisku		30	15	8	4	23	11
Wskakiwanie do pojazdu w ruchu		12	3	1	1	11	2
Dzieci do lat 7	zabawa na jezdni	5	3	0	0	5	3
	wtargnięcie na jezdnię	293	128	3	3	301	127

2.5. Nietrzeźwi sprawcy wypadków drogowych

Elementem, który w dalszym ciągu ma ogromny wpływ na bezpieczeństwo na drogach jest alkohol. Nietrzeźwi uczestniczyli w **6 392** wypadkach drogowych, a spowodowali **5 151** wypadków, w których śmierć poniosły **582** osoby, a ranne zostały **6 497** osób.

Najliczniejszą grupę nietrzeźwych sprawców wypadków stanowią kierujący pojazdami. Byli oni sprawcami **3 643** wypadków, w których zginęły **404** osoby, a rannych zostało **5 148** osób. W odniesieniu do ogólnej liczby wypadków spowodowanych przez kierujących pojazdami, nietrzeźwi stanowili 9,8%.

Główne przyczyny wypadków spowodowanych przez nietrzeźwych kierujących

Przyczyny wypadków		Wypadki		Zabici		Ranni	
		2005 r.	2006 r.	2005 r.	2006 r.	2005 r.	2006 r.
Niedostosowanie prędkości do warunków ruchu		1 723	1 787	233	221	2 565	2 713
Nie udzielenie pierwszeństwa przejazdu		440	421	38	28	627	596
Nieprawidłowe	Wyprzedzanie	161	136	32	28	224	187
	Omijanie	117	84	17	4	136	109
	Wymijanie	123	104	13	18	164	144
Nieprawidłowe przejeżdżanie przejść dla pieszych		73	47	3	8	82	46
Jazda po niewłaściwej stronie drogi		243	221	36	28	390	316
Inne		1 125	843	118	69	1 421	1 037

W porównaniu z 2005 rokiem stwierdzono wzrost liczby ujawnionych kierujących pojazdami pod wpływem alkoholu (w stanie po użyciu oraz w stanie nietrzeźwości) o **8 982** osoby.

Naruszony przepis	2005 r.	2006 r.
Art. 87 § 1 KW	15 450	16 495
Art. 87 § 2 KW	6 976	9 869
Art. 178a § 1 KK	82 949	82 183
Art. 178a § 2 KK	86 835	92 645
Ogółem	192 210	201 192

Liczby ujawnionych przez Policję osób kierujących pojazdami pod wpływem alkoholu w układzie województw

Województwa	Art. 87 KW		Art. 178a KK		Razem	
	2005 r.	2006 r.	2005 r.	2006 r.	2005 r.	2006 r.
Dolnośląskie	1 669	3 065	15 261	15 368	16 930	18 433
Kujawsko – pomorskie	657	812	7 489	8 441	8 146	9 253
Lubelskie	1 250	1 281	12 969	11 521	14 219	12 802
Lubuskie	858	934	7 045	6 916	7 903	7 850
Łódzkie	1 264	1 298	10 825	11 656	12 089	12 954
Małopolskie	1 644	2 370	8 948	10 417	10 592	12 787
Mazowieckie	1 608	1 726	13 689	13 514	15 297	15 240
Opolskie	809	1 060	5 908	5 861	6 717	6 921
Podkarpackie	1 610	1 026	8 801	8 816	10 411	9 842
Podlaskie	1 090	1 019	6 875	5 971	7 965	6 990
Pomorskie	1 743	1 635	9 745	9 558	11 488	11 193
Śląskie	2 363	2 551	16 409	15 944	18 772	18 495
Świętokrzyskie	676	813	6 028	6 987	6 704	7 800
Warmińsko-mazurskie	808	981	8 203	8 241	9 011	9 222
Wielkopolskie	2 102	2 296	15 129	15 634	17 231	17 930
Zachodniopomorskie	860	1 497	6 374	9 162	7 234	10 659
Komenda Stołeczna Policji	1 415	2 000	10 086	10 821	11 501	12 821
Ogółem	22 426	26 364	169 784	174 828	192 210	201 192

2.6. Koszty wypadków drogowych

Według danych Instytutu Badawczego Dróg i Mostów koszty wypadków drogowych wynoszą:

2.6.1. Średnio w obszarze zabudowanym

Rok	Jednostkowy koszt [PLN]			
	ofiary śmiertelnej	rannego	strat materialnych	wypadku
2000	584 390	97 180	33 700	196 650
2001	731 230	105 610	33 700	218 560
2002	748 886	128 875	37 215	245 394
2003	800 175	134 520	38 090	253 084
2004	878 328	142 762	41 175	275 445
2005	929 990	150 698	42 070	294 072

2.6.2. Średnio w obszarze niezabudowanym

Rok	Jednostkowy koszt [PLN]			
	ofiary śmiertelnej	rannego	strat materialnych	wypadku
2000	718 400	118 920	38 110	365 170
2001	895 330	130 440	38 110	421 300
2002	930 622	158 871	42 595	458 933
2003	992 761	166 083	43 510	466 777
2004	1 090 177	176 971	46 695	520 327
2005	1 158 910	187 671	47 710	560 463

2.7. Dane o wypadkach, motoryzacji i zaludnieniu w Polsce w latach 1990 - 2006

Rok	Liczba wypadków	Liczba zabitych	Liczba rannych	Liczba kolizji * (zgłoszonych policji)	Liczba pojazdów w tys.	Liczba sam. os. w tys.	Liczba mieszkańców w tys.	Zagrożenie mieszkańców (zabici na 100 000 mk)	Ciężkość wypadków (zabici na 100 wypadków)	Wskaźnik motoryzacji (liczba s.os. na 1000 mk)
1990	50 532	7 333	59 611	106 693	9 041	5 261	38 183	19,2	15	138
1991	54 038	7 901	65 242	130 951	9 860	6 112	38 309	20,6	15	160
1992	50 989	6 946	61 046	139 637	10 207	6 505	38 418	18,1	14	169
1993	48 901	6 341	58 812	146 650	10 438	6 771	38 505	16,5	13	176
1994	53 647	6 744	64 573	162 816	10 858	7 153	38 581	17,5	13	185
1995	56 904	6 900	70 226	197 159	11 186	7 517	38 609	17,9	12	195
1996	57 911	6 359	71 419	214 006	11 766	8 054	38 639	16,5	11	208
1997	66 586	7 310	83 169	253 356	12 284	8 533	38 650	18,9	11	221
1998	61 855	7 080	77 560	291 381	12 709	8 891	38 661	18,3	11	230
1999	55 106	6 730	68 449	313 073	13 169	9 283	38 654	17,4	12	240
2000	57 331	6 294	71 638	335 717	14 106	9 991	38 644	16,3	11	250
2001	53 799	5 534	68 194	342 408	14 724	10 503	38 641	14,2	10	260
2002	53 559	5 827	67 498	358 807	15 526	11 029	38 632	15,1	11	289
2003	51 078	5 640	63 900	367 700	15 899	11 244	38 230	14,8	11	294
2004	51 069	5 712	64 661	424 938	16 700	11 987	38 175	15,0	11	314
2005	48 100	5 444	61 191	401 440	16 816	12 339	38 161	14,3	11	323
2006	46 876	5 243	59 123	411 727	b.d.	b.d.	38 150**	13,7**	11	b.d.
06/05 %	-2,6	-3,7	-3,4	+2,6	-	-	-	-	-	-

Źródło: Komenda Główna Policji

Uwaga:

* - liczba kolizji zgłoszonych Policji; ocenia się wspólnie z towarzystwami i firmami ubezpieczeniowymi, że rzeczywista liczba kolizji przekracza 1,0 mln rocznie

** - dane szacowane

3. Synteza działań podejmowanych na rzecz poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego

W 2006 r. Krajowa Rada Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego (KRBRD) realizowała, poprzez umiejscowiony w Ministerstwie Transportu Sekretariat KRBRD, następujące zadania:

- opracowała *Program Realizacyjny Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego na lata 2006 – 2007* będący opisem realizacji pierwszego etapu działań w ramach *Krajowego Programu Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego „GAMBIT 2005”*;
- wdrażała oraz koordynowała projekty brd finansowane ze środków Europejskiego Banku Inwestycyjnego (EBI) i Międzynarodowego Banku Odbudowy i Rozwoju (MBOiR), a w tym:
 - szkolenia z zakresu brd, których celem jest podniesienie zawodowych kwalifikacji osób bezpośrednio zaangażowanych w działania wojewódzkich rad bezpieczeństwa ruchu drogowego (WRBRD) oraz członków KRBRD poprzez pogłębienie ich wiedzy o systemie brd i jego elementach oraz unaocznienie roli poszczególnych organizacji i służb w procesie poprawy brd;
 - *Program Likwidacji Miejsc Niebezpiecznych na Drogach*, którego celem jest zmniejszenie liczby wypadków i ich ofiar oraz liczby kolizji na drogach wojewódzkich, powiatowych, gminnych i miejskich poprzez przebudowę miejsc najbardziej niebezpiecznych, w których dochodzi do największej liczby wypadków i kolizji;
 - zakup wyposażenia dla służb kontroli ruchu drogowego i służb ratowniczych (fotoradary i samochody ratownictwa technicznego);
 - negocjowała zapewnienie dalszych środków z EBI oraz MBOiR przeznaczonych na finansowanie infrastrukturalnych zadań poprawy bezpieczeństwa ruchu na drogach samorządowych, a także na realizację krajowych kampanii brd oraz pomoc techniczną i wzmocnienie instytucjonalne Sekretariatu;
- prowadziła współpracę z instytucjami, organizacjami pozarządowymi i partnerami społecznymi w zakresie promowania brd (m.in.: Wojewódzkie Ośrodki Ruchu Drogowego (WORD), *Koalicja na rzecz jazdy z włączonymi światłami przez cały rok*, PKP, Polski Komitet Global Road Safety Partnership, Renault, MediaTak, Episkopat Polski, Fundacja MIVA Polska, Duszpasterstwo Trzeźwości Archidiecezji Katowickiej, Stowarzyszenie Przyjaciół Integracji, Auto Klub Dziennikarzy Polskich, Stowarzyszenie Droga i Bezpieczeństwo);
- prowadziła działania informacyjno-edukacyjne oraz współpracowała w tym zakresie poprzez:
 - kampanie bezpieczeństwa ruchu drogowego *Włącz myślenie*, a w tym:
 - ▶ przygotowanie i przeprowadzenie kampanii społecznej *Pileś – Nie Prowadź!* przeciwko prowadzeniu samochodu po spożyciu alkoholu;
 - ▶ przeprowadzenie kolejnej edycji kampanii *Ostatni wyskok*;
 - wydanie 600 tys. egz. nowej wersji broszury *Witamy w Polsce* w czterech wersjach językowych;
 - wydanie 1,0 mln egz. poradnika dla kierowców *Bezpieczeństwo na drodze*;
 - przygotowanie we współpracy z Komendą Główną Policji oraz wydanie ulotki zawierającej informacje nt. kar przewidzianych przepisami za jazdę po spożyciu alkoholu, zalet wyboru alternatywnych środków transportu w przypadku spożycia alkoholu przez kierowcę, wpływu alkoholu na zdolność postrzegania rzeczywistości i prowadzenia samochodu;
 - współorganizację *IV Międzynarodowych Targów Infrastruktura 2006*;
 - współfinansowanie edukacyjno – informacyjnych programów radiowych i telewizyjnych podejmujących tematykę bezpiecznego uczestnictwa w ruchu drogowym;

- współpraca z WORD-ami w zakresie tworzenia Gminnych Centrów Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego oraz realizacji *Regionalnych Programów Poprawy Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego*;
 - wydanie dwóch prezentacji multimedialnych *Pamiętaj - masz jedno życie!*, przygotowanych we współpracy z Komendą Stołeczną Policji;
 - prowadziła współpracę międzynarodową w zakresie:
 - udziału w posiedzeniach grup roboczych organizacji europejskich (m.in.: *High Level Group on Road Safety, grupa robocza Grupy Wyszehradzkiej (V4) ds. bezpieczeństwa ruchu drogowego*);
 - udziału w międzynarodowych konferencjach, sympozjach, warsztatach i przedsięwzięciach, a w tym:
 - ▶ udział w międzynarodowych warsztatach dot. komunikacji społecznej w dziedzinie brd w Holandii;
 - ▶ rozpoczęcie i realizacja pilotażowego projektu *Holenderskie Miasteczko* w Puławach;
 - ▶ projekt wymiany informacji o finansowaniu bezpieczeństwa ruchu drogowego;
 - udziału w pracach nad europejskimi projektami badawczymi (m.in.: *PEPPER, SUPREME, CAST*);
 - organizacji międzynarodowych warsztatów nt. zarządzania bezpieczeństwem infrastruktury drogowej;
 - wdrażała oraz koordynowała wdrażanie programów w zakresie brd finansowanych ze środków funduszy strukturalnych Sektorowego Programu Operacyjnego – Transport poprzez:
 - badania prędkości i stosowania pasów bezpieczeństwa (*Ogólnokrajowe studium pomiaru prędkości pojazdów i wykorzystania pasów bezpieczeństwa*);
 - kurs szkoleniowy w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego (*Ogólnokrajowy program szkolenia kadr bezpieczeństwa ruchu drogowego*);
 - prowadziła systematyczne pomiary wykorzystania pasów bezpieczeństwa w połączeniu z pomiarem prędkości oraz stosowania pasów przez kierowców i pasażerów; dane te są wskaźnikiem efektywności działań prewencyjnych Policji ukierunkowanych na egzekwowanie ograniczeń prędkości i jazdy w zapiętych pasach;
 - opracowywała, uzgadniała, koordynowała, monitorowała i kontrolowała umowy na realizację działań finansowanych ze środków będących w dyspozycji Sekretariatu KRBRD, w tym:
 - zlecenia dla Instytutu Transportu Samochodowego m.in. w zakresie współpracy w obrębie międzynarodowych baz danych *IRTAD* oraz *CARE*, opracowania koncepcji Polskiego Obserwatorium BRD;
 - zleceń związanych z ogłoszeniem projektu *Dutch Town – Pilotażowy projekt uspokojenia ruchu w dzielnicy Włostowice w Puławach*;
 - zlecenie w ramach przetargu nieograniczonego wykonania kamizelek odblaskowych i opasek samozaciskowych do wykorzystania w ramach kampanii społecznych KRBRD oraz zakup zestawów edukacyjnych dla nauczycieli;
 - opracowywała i publikowała dane dotyczące stanu brd w Polsce oraz działań podejmowanych w tym zakresie w postaci informacji, sprawozdań, a także strony internetowej;
 - prowadziła prace Komisji Roboczej ds. usprawnienia procedury ujawniania wykroczeń (naruszeń prawa) oraz wymierzania i egzekwowania kar, która przygotowała projekt ustawy *o odpowiedzialności za niektóre naruszenia w ruchu drogowym*;
 - organizowała posiedzenia plenarne KRBRD .
 - uczestniczyła w kilkudziesięciu naradach, konferencjach, seminariach i spotkaniach roboczych związanych z poprawą brd;
 - uczestniczyła w kilkudziesięciu audycjach radiowych, telewizyjnych, szkoleniach (m.in.: poprzez udzielanie wywiadów i opracowywanie materiałów informacyjnych);
- Więcej szczegółów nt. pracy Sekretariatu KR BRD zawartych jest w Załączniku nr 1 do niniejszego sprawozdania.

Wojewódzkie Rady Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego kontynuowały w 2006 r. działania wynikające z *Programu GAMBIT 2005* oraz programów lokalnych (m.in.: *GAMBIT Lubelski, GAMBIT Warmińsko – Mazurski, GAMBIT Pomorski, GAMBIT Podlaski, GAMBIT Świętokrzyski*). WRBRD przeprowadziły wiele inicjatyw, które można pogrupować w następujące bloki tematyczne:

- stworzenie podstaw do prowadzenia skutecznych i długofalowych działań na rzecz brd, w tym:
 - usprawnienie struktur organizacyjnych instytucji regionalnych i lokalnych,
 - organizacja systemu współdziałania i koordynacji,
 - organizacja systemu szkolenia profesjonalnych kadr brd,
 - usprawnienie systemu zbierania i gromadzenia danych o zdarzeniach drogowych,
 - stworzenie systemu informacji o brd,
 - wprowadzenie systemu standaryzacji i promocji efektywnych działań,
 - doskonalenie szkolnej edukacji na rzecz brd,
 - rozwój systemu ratownictwa na drogach,
- kształtowanie bezpiecznych zachowań uczestników ruchu drogowego, w tym:
 - udoskonalenie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem promującej jazdę z bezpieczną prędkością,
 - powszechna weryfikacja ograniczeń prędkości,
 - udoskonalenie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem w zakresie używania pasów bezpieczeństwa,
 - udoskonalenie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem uświadamiających rolę alkoholu w wypadkach drogowych,
- ochrona pieszych, dzieci i rowerzystów, w tym:
 - udoskonalenie edukacji i komunikacji ze społeczeństwem w zakresie bezpieczeństwa pieszych, dzieci i rowerzystów,
 - zintensyfikowanie ochrony pieszych, dzieci i rowerzystów środkami nadzoru nad ruchem drogowym,
 - powszechne stosowanie drogowych środków ochrony pieszych, dzieci i rowerzystów,
- zmniejszenie ciężkości i konsekwencji wypadków drogowych, w tym:
 - zabezpieczanie lub usuwanie niebezpiecznych obiektów w bezpośrednim sąsiedztwie jezdni,
 - kształtowanie bezpiecznego pasa drogowego,
 - skrócenie czasu wykrycia i powiadamiania o zdarzeniu drogowym,
 - skrócenie czasu dojazdu na miejsce wypadku i transportu poszkodowanych do najbliższego szpitala ratunkowego,
 - rozwój wyspecjalizowanych jednostek medycznych.

Szczegółowe dane na temat działalności wojewódzkich rad brd są zawarte w Załączniku nr 2 do niniejszego sprawozdania.

4. Podsumowanie i wnioski

Działania podjęte w 2006 r. przez podmioty reprezentowane w Krajowej Radzie Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego zmniejszyły liczbę wypadków drogowych (o ponad 1 200), co można uznać za istotny postęp w porównaniu z rokiem 2005. Udało się również zmniejszyć liczbę śmiertelnych ofiar wypadków drogowych. Mimo tego nie zostały zrealizowane w pełni założenia *Krajowego Programu Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego GAMBIT 2005*, w którym przewidywano, że w wyniku podjęcia wskazanych działań liczba zabitych w wyniku zdarzeń drogowych wyniesie w 2006 r. 4 550 osób.

W 2006 r. nastąpił niestety dalszy, znaczny wzrost liczby ujawnionych przypadków kierowania pojazdami pod wpływem alkoholu (w stanie po użyciu oraz w stanie nietrzeźwości). Wzrost tej liczby jest szczególnie niepokojący, gdyż od kilku lat utrzymuje się taka tendencja, a wypadki powodowane pod wpływem alkoholu charakteryzują się z reguły dużą ciężkością (liczba zabitych na 100 wypadków). Z jednej strony ta wzrostowa tendencja może wprawdzie świadczyć o wzroście wykrywalności tego naruszenia dzięki wzmocnionym działaniom Policji, ale z drugiej strony wskazuje, że określone prawem sankcje i oddziaływanie na świadomość kierowców poprzez kampanie społeczne nie spełniają jeszcze w sposób wystarczający swojej roli. Prowadzone działania, mimo ich intensywności oraz podjęcia bardziej zdecydowanych kroków przez resort sprawiedliwości, nie odstrasza dostatecznie kierowców i nie motywują ich do zaniechania prowadzenia pojazdu pod wpływem alkoholu.

Nadal wzrasta znacząco liczba materiałów informacyjnych i imprez promujących bezpieczne zachowania w ruchu drogowym. Część z nich powstała z inicjatywy Sekretariatu KRBRD, ale należy przyznać, że coraz częściej spotykamy się z działaniami ze strony fundacji i organizacji pozarządowych, które zwracają się do nas o merytoryczne wsparcie swoich prac. Wzmocniono znacznie kontakty z różnymi mediami współpracując przy opracowywaniu cyklicznych artykułów i audycji dotyczących szeroko rozumianego bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz działań KRBRD.

Na arenie międzynarodowej, zwłaszcza w Unii Europejskiej, pojawiają się obok dotychczas funkcjonujących nowe, formalne i nieformalne, organizacje podejmujące tematykę poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego. Niestety ich działania są w dużej mierze nieskoordynowane i w pewnym momencie mogą zaburzyć proces wspólnego dążenia do ograniczenia liczby śmiertelnych ofiar wypadków drogowych, gdyż nie będzie wykorzystywany efekt synergii.

Aby nadal poprawiać stan bezpieczeństwa ruchu drogowego należy konsekwentnie realizować działania wskazane w Programie GAMBIT 2005 oraz Programie Realizacyjnym na lata 2006 – 2007, czyli:

1. nieustannie edukować społeczeństwo w kierunku zmiany zachowań w ruchu drogowym przy wykorzystaniu kampanii medialnych i przy współpracy z instytucjami pozarządowymi, fundacjami, firmami ubezpieczeniowymi itp.;
2. wzmocnić społeczną świadomość nieuchronności kar za nieprzestrzeganie przepisów ruchu drogowego poprzez przyspieszenie działań penalizacyjnych oraz wykorzystanie w większym stopniu określonych prawem sankcji;
3. kontynuować szkolenia specjalistów i pracowników różnych szczebli zajmujących się zagadnieniami bezpieczeństwa ruchu drogowego;

a ponadto:

- wpływać na zwiększanie woli politycznej w obszarze poprawy stanu brd oraz na przekonanie społeczeństwa o konieczności podjęcia działań dla ochrony zdrowia i życia obywateli;
- kontynuować działania nad opracowaniem systemowej podstawy finansowania zadań na rzecz poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego;
- kontynuować dynamiczne kontrole Policji, szczególnie z wykorzystaniem urządzeń do automatycznego pomiaru prędkości pojazdów;

- poświęcić większą uwagę działaniom na rzecz niechronionych użytkowników dróg;
- kontynuować działania związane z uspokojeniem ruchu, likwidacją miejsc niebezpiecznych oraz monitoringiem ruchu;
- propagować korzystanie z alternatywnych środków transportu, w tym z transportu zbiorowego;
- nadal dążyć do rozbudowywania przy drogach krajowych sieci bezpiecznych parkingów dla samochodów ciężarowych umożliwiających m.in. przeprowadzanie kontroli przez Inspektorów Transportu Drogowego;
- kontynuować realizację Regionalnych Programów Poprawy BRD i zachęcać do ich tworzenia aż do szczebla powiatu i gminy;
- w dalszym ciągu promować działania na rzecz poprawy brd wykorzystując osoby o wysokim autorytecie politycznym, medialnym i społecznym;
- wykorzystywać w większym zakresie opracowania, projekty i zalecenia polskich oraz zagranicznych jednostek naukowo-badawczych i instytucji (ITS, IBDiM, CEMT, OECD) z uwzględnieniem możliwości ich formalnego i technicznego wdrożenia w Polsce.

Sprawozdanie oraz załączniki opracowano w Sekretariacie Krajowej Rady Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego na podstawie materiałów zainteresowanych resortów i instytucji

Andrzej Grzegorzczak

*Sekretarz Krajowej Rady
Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego*

Akceptuję:

Bogusław Kowalski

*Sekretarz Stanu
w Ministerstwie Transportu
Zastępca Przewodniczącego Krajowej Rady
Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego*

ZATWIERDZAM:

Jerzy Polaczek

*Minister Transportu
Przewodniczący Krajowej Rady
Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego*

Warszawa, marzec 2007 r.